

Belge NIO: 4

20 Temmuz 1954

Aziz Tayyip Beyciğim,

16 Temmuz 1954 tarihli mektubunuzu hemen şimdi aldım. Tahassüsümün derecesini derhal cevap yazmaya mübaşeretimden anlayınız. Vakit vakit aranıp sorulmak ihtiyacında bulunduğumu bilmem hatırlar mısınız? Dünyanın şu veya bu köşesinde zamanın yarım saatini bana tahsis eden insanlar bulunduğunu düşünmekle gözlerim yaşaracak kadar rikkat duyuyorum.

Mektubunuzun tam istediğim, beklediğim şekilde samimi ve dolgun olması beni hakikaten sevindirdi teşekkür ederim. Listemdeki kitapları arayıp bulmak ikinci derece bir meseledir. Bence davanın ruhu unutulmamış olmaktan ibarettir ki bu keyfiyet de tahakkuk etmiş bulunuyor.

Eksik bir kongre nüshası için sekiz bin Frank vermediğinize iyi ettiniz.

Michael Bodiye'yi mademki beğenmişsiniz pekala. Paul Lakardova'ya gelince bu iki müellifin eserlerinden hayli toplamışımıdır. Ayrı ayrı ciltleri vardır ki gayet güzel resimlerle süslüdür. On ikinci Lui'ye ait eseri eğer temiz ciltli ise fena değil. Rusya Tarihi de müellifi göz önünde tutulursa pek mehaz olacak bir şeye benziyorsa da yine işe yarayabilir. Ancak paranızı size daha müfit olacak eserlere saklamanız doğru görünüyor. Babinger'in Fatih Sultan Mehmet'e ait kitabının Türkçeye Tercümesi İstanbul'a geldi. Yeni kitapları oradan almak hiç muvafık değil. Böylelerini İstanbul'un bütün kitapçıları celp edebiliyor. Siz bilhassa bu genişlerle meşgul olmalısınız. Gustave Dore'nin o dediğiniz kitabını vaktiyle tedarik etmiştim.

Benim Dore'ye karşı duyduğum alakayı dahi unutmamışsınız. Kongreye gidecek arkadaşların yavaş yavaş hazırlanmakta olduklarını duyuyorum. Demin Faik Reşit Bey beni telefonla aradı. O tayyare ile gidecekmiş. Cemal Bey'in deniz yolculuğunu tercih ettiği ve seyahate asistanı Ercüment Bey'le birlikte çıkacağı ve İtalya'da ayrılacaklarını biliyorum. Benim Bursa seyahatim hâlâ muallaktadır. Belki giderim belki gitmem.

İçimde bir neşesizlik ve sönüklük var. Mükremin Bey'i gördüğüm zaman sualinizi kendisine bildireceğim. Alacağım cevabı yazarım. Enstitüyü hemen hemen tatil etmiş gibiyiz. Pazartesi ve Perşembe günlerinden mâ'adâ gittiğim yoktur. Türkiyat Mecmuası'nın on birinci nüshası çıkmış, Tarih Dergisi ise -kendimce gördüğüm lüzum üzerine- bir müddet-i gayri muayyene için vakt-i âhara ta'lik edilmiştir. Dört doçentlik jürisine ithal edilmiş olduğumdan bu tatil içinde dört tez okumak mecburiyetinde kalıyorum. Rüfekadaki insafın hududunu fetânetinize havale ediyorum.

Sırasında yaştan, sırasında formasyondan bahsederler. Angarya kabilinden işler olunca bize tahmil ederler. Var olsunlar. Şimdilik tezlere el sürdüğüm yoktur. Gözümün göreceği bir mahalle yerleştirdiğim dosyaları mahzunane seyrediyor ve Tezakir-i Cevdet'in ikinci cildini hazırlamaya yelteniyorum. Yine kitapçılara dönelim. Paris'in sekiz on bookinisti bana muntazaman katalog yollamakta devam ediyorlar,. Ben de ara sıra sipariş vermekten kendimi alamıyor, hiçbir zaman okumaya imkân bulamayacağım bir sürü kitap ısmarlamaktan geri durmuyorum. Katalogdan kitap ısmarlamak rahat ama bu alacağı eseri göz ile görmek gibi olmuyor. Sipariş biraz piyango işine benziyor. Mösyö Samoilyan galiba son aylarda katalog neşretmedi. Çıkarınca bana bir nüsha göndereceğine eminim. Mösyö Berberyan ile görüştüğünüze çok memnun oldum. Kendisi size icap eden bütün kolaylıkları gösterecek bir zattır. Her ikisine de bilhassa selam ettiğimi söylemenizi dilerim. Bibliotek Nasyonal ile Hariciye Arşivi'nde bulacağınız değerli vesaikten güzel yazılar yazar, mecmualarımızı zenginleştirirsiniz.

Münir'e, Bekir'e ve Cengiz'e selamınızı söyleyeceğim. Mektubunuz eve geldiğinden ve kendilerini Perşembeden önce göremeyeceğinden onlara bil-vekâle selam etmek mecburiyetindeyim.

Burada havalar pek sıcak ve yıl boğucu geçiyor. Senelerden beri mahrum olduğum denizin iştihakını şimdi pek ziyade hissediyorum. Geçen gün maa aile Caddebostanı'na gittik. Nesiller değişmiş, tanıdıklar kaybolmuş. Yepyeni insanlar ortaya çıkmış. Kendimi bu âlemde tamamen yabancı gördüm. Denize girmek veya kumlara uzanmak benim yaşımdaki biri için hicap-âver olurdu. Gazinoda oturmayı ve eski zamanları düşünmeyi tercih ettim. Plajda çırpınıp gitmek bile külfet olacaktı. Küçüklüğümde beni hayattan uzak tutarlar diye başkaların eğlendiğini seyrederek hüznlenirdim. Ömrümün bir başka devresinden sonra ben eski hale rucû etmişim. Görüyorsunuz ya azizim Tayyip Bey yazıya devam ettikçe kendimle konuşmak gibi bir münasebetsizliğe başlıyorum. Boş ve nice acı şeyler yazıyorum. Güzel seyahatinizin daha da güzel olmasını temenni ederek gözlerinizden öperim. Refikamın hassaten selamları vardır. Babam gözlerinizden öpüyor. Baki dua ve sena efendim.

201 Temmuz 1954

Cavit Baysun